

Tőkeemelés, amit nem közvetlenül a cégeknek folyósítunk

Idén nyáron egy komplex törvénymódosítás eredményeként a gyakorlatban is lehetőség nyílt arra, hogy akként kerüljön pénzbeli hozzájárulással felemelésre egy korlátolt felelősségű társaság vagy zártkörűen működő részvénytársaság jegyzett tőkéje, hogy az annak tárgyául szolgáló pénzüsszeg sem a társaság házipénztárában, sem a társaság fizetési számláján ne jelenjen meg, hanem közvetlenül a társaság valamely kötelezettsége teljesítésére kerüljön fordításra. Bár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) eddig sem tartalmazott explicit kizáró rendelkezést a pénzbeli hozzájárulás harmadik személy kezéhez történő teljesíthetőségére, azonban meg kell jegyezni, hogy kifejezett megengedő szabály sem szerepelt a Ptk-ban.

Egyetértve a fenti komplex törvénymódosítás indokolásával, meglátásunk szerint széles körben lehet létjogosultsága annak, hogy valamely tagnak, részvényesnek vagy az adott társaságba ilyenként belépni kívánó személynek ne kelljen a társaság „kezéhez” teljesíteni pénzbeli hozzájárulását, amennyiben ezt egyik érintett személy sem kívánja. Így például a Ptk. maga is nevesít olyan eseteket, amelyeknél kifejezetten azért hajtják végre a tőkeemelést, mert a társaságot sürgető külső követelések terhelik, azaz fizetéseképtelenségi helyzet veszélye áll fenn, vagy akár már be is következett. Számos egyéb olyan kevésbé szorító helyzet is felsorolható azonban, amelyek esetében szintén nem tekinthető gyakorlati szempontból szükségszerűnek, hogy a társaság számláin vagy házipénztárában megjelenjen a hozzájárulás összege.

Ilyen lehet különösen az az eset, ha a társaság tagjai azért határozzák el a társaság tőkéjének megemelését, hogy az így felhalmozott pénzből a társaság valamilyen eszközt szerezhessen be külső féltől, és ez az ügylet – ideértve a vételár megfizetését is – a tőkeemelést követően szinte azonnal végrehajtásra is kerül. Ilyen esetekben eddig – többek között – a cégek egyes adataiban bekövetkező változások cégjegyzéken történő átvezetését szabályozó a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény akként tette lehetővé a cég új vagyoni hozzájárulással történő tőkeemelésének cégjegyzéken történő átvezetését, hogy az arra tekintettel történő pénzmozgás igazolásaként megkövetelte a társaság pénzforgalmi szolgáltatója által kiállított igazolás vagy a társaság vezető tisztségviselője nyilatkozatának becsatolását arról, hogy a társasághoz beérkezett a tőkeemelés összege.

Ennek megfelelően a korábbi gyakorlat az volt, hogy azokban az esetekben is, amikor már egyértelmű volt, hogy a tőkeemelés összege hova kerül a társaság által továbbutalásra, a tagok annak érdekében, hogy rendelkezésre álljanak a tőkeemelés tárgyában kezdeményezendő cégeljáráshoz a szükséges mellékletek, minden esetben a társaság részére teljesítették a tőkeemelést. Az ebből a megoldásból fakadó adminisztrációs teher, idővesztés és többlet tranzakciós költség a korábbi szabályozási rendszer alapján természetes része volt az ügymenetnek.

A fent leírt rendszert a jogalkotó – hivatkozva a többek között a fenti gyakorlati hiányosságra – úgy módosította, hogy lehetővé vált a tőkeemelési határozat akként történő meghozatala, hogy abban a Társaság tagjai vagy részvényesei meghatároznak egy olyan, a társaságon kívüli harmadik személyt, akinek a részére a tőkeemelés keretében nyújtani pénzbeli hozzájárulást teljesíti, a határozatban rögzített feltételekkel a társaságot terhelő fizetési kötelezettség teljesítéseként. Ilyen esetben a társaság vezető tisztségviselője arról köteles igazolást kiállítani, hogy a határozatnak megfelelően került teljesítésre az új vagyoni hozzájárulás, azaz nem szükséges nyilatkoznia az összeg társasághoz történt befolyásáról, elhárítva ezzel a korábbi – elsősorban adminisztratív jellegű – akadályokat. Megjegyzendőnek tartjuk, hogy álláspontunk szerint a vezető tisztségviselő gondos eljárásának részét képezi ilyen esetben, hogy a társaság valamely tartozásának ilyen módon – közvetlenül a tőkeemelést végrehajtó személy által – történő teljesítéséről írásbeli elismervényt kérjen annak jogosultjától.

E megoldás kapcsán érdemes említést tenni bizonyos korlátozó tényezőkről. Így az kizárólag korlátozott felelősségű társaságok és zártkörűen működő részvénytársaságok esetében alkalmazható, és általuk is csak tőkeemelés során, ezáltal más cégformák esetében, vagy alapításnál nem megengedett. Ezen túl, annak érdekében, hogy ne lehessen eszköze a hitelezők előnyben részesítésének vagy kijátszásának, követelésük kielégítésére szolgáló vagyon elvonásának, kizárásra került ezen eset alkalmazhatósága olyan cégek által, amelyek tekintetében hatályos adatként fizetéseképtelenségi eljárást (csőd- vagy felszámolási eljárást), kényszersztörlési eljárást, megszüntetési nyilvánítást vagy végrehajtást tartalmaz a cégjegyzék. Ezen túl – figyelemmel arra, hogy új jogi lehetőségről van szó – nem alakult ki egyértelmű és ismert álláspont a jogalkalmazók körében annak vonatkozásában, hogy ársziós tőkeemelés esetén a tőketartalékba helyezendő vagyoni hozzájárulásra is alkalmazható-e ez a megoldás, így ennek tekintetében körültekintő eljárást javasolunk.